

Samtal 2 – Miljönyckeltal

-Se redovisning från resp grupp samt Chatten nederst

20 maj 2021

Frågor för samtalet:

- Vilka erfarenheter har vi av att jobba med nyckeltal för miljö och hållbarhet?
- Hur skulle vi vilja utveckla arbetet?

Grupp 3

- Vilka erfarenheter har vi av nyckeltal för miljö och hållbarhet?

Att använda i tex energi och klimatplan som nyckeltal, indikatorer. Statistik från nationell nivå som följs upp på samma sätt år efter år, Se om vi blir bättre.

- Hur skulle vi vilja utveckla arbetet?

Vad gäller klimat är det viktigt att tala om vad vi ska göra - ställa om till förnybar energi - än att mäta koldioxidutsläpp. Det kan mätas genom andel förnybar energi (värme, el, drivmedel).

Grupp 5

- Vilka erfarenheter har vi av nyckeltal för miljö och hållbarhet?

- Vi använder dem, men tillsammans med egna kommunindikatorer.
- En utmaning är att de är så olika inom olika områden - från det att ekologisk status rapporteras var 6:e år (är det en användbar indikator?), till hav som saknar indikatorer till några som har bra statistikunderlag och är mycket relevanta.
- Analysen av siffrorna är ju egentligen det viktiga, för att det ska vara användbart i kommunikation inom en kommun.
- Är som en smörgåsbord där vi kan välja sådant vi kan använda i andra sammanhang

- Hur skulle vi vilja utveckla arbetet?

- En jämförelse med hur fort minskning av växthusgaser sker skulle vara intressant, vi vet att de behöver minska med ca 15% om året för att vi ska nå Parisavtalet, då skulle vi kunna se hur vi ligger till mot det målet iaf.
- Utsläpp av köldmedium är en indikator som skulle behöva bli bättre! Dessa har stor klimatpåverkan men statistiken är tvivelaktig.

- Vore intressant att också få med mer statistik kring bostad- och lokalytor och värmekällor/hur de värms upp, samt jämförande statistik kring energieffektivitet för att kunna jämföra med nationella delmål för energieffektivisering.
- Drivmedelsstatistik skulle behöva uppdateras med volymer av biogas, etanol, HVO.
- Installerad effekt i laddstolpar för elbilar vore intressant

Grupp 8

- **Vilka erfarenheter har vi av nyckeltal för miljö och hållbarhet?**

Många olika nyckeltal: lokala, miljöbarometern, Sveriges ekokommuner och Kolada

- **Hur skulle vi vilja utveckla arbetet?**

Viktigt att inte stirra sig blind på nyckeltal utan att också ha med helheten.

Vore bra att kunna jämföra mot målnivå för parisavtalet för klimat i kolada

Grupp 12

- **Vilka erfarenheter har vi? Hur skulle vi vilja utveckla arbetet?**

Tänk om vi hade gemensamma redovisningar? Kanske via Kolada. Då hade det varit bra att få in de nationella miljö och klimatmålen som jämförelse.

Svårt att jämföra kommuner i Sverige då vi har så olika förutsättningar. Hur lång är en kort resa?

Behöver vi kunna mäta känslor och upplevelser? Känslor och upplevelser är grunden för att vilja förändra beteende.

Stratsys är ett verktyg där en kan samla sina nyckeltal

Grupp 13

Varierande erfarenheter, bra att nyckeltal kompletterats för klimat/miljö.

Ibland också intressant att göra ett mindre urval av nyckeltal, eftersom det kan bli för mycket information, särskilt i kommunikation med tex näringsliv eller allmänhet.

Kalmar och Umeå är med i ett pilotprojekt om att mäta utsläpp utifrån konsumtionsperspektiv. Ett verktyg som SEI jobbar med och räknar med att lansera för alla kommuner till hösten.

Återigen intressant med funktionen att kunna jämföra sig med var vi borde vara i förhållande till Parismålen. Det finns en fara i att man ser att kommunen har många gröna indikatorer och att man då missleds att tro att kommunens insatser är tillräckliga när det i verkligheten ändå är långt kvar till en hållbar nivå.

Grupp 15

- **Vilka erfarenheter har vi av nyckeltal för miljö och hållbarhet?**

Än så länge har inte alla kommuner något strukturerat arbete med nyckeltalen - särskilt inte små kommuner. Motsättning mellan att flera kommuners styrmodeller anger att det ska vara väldigt få nyckeltal och att Kolada innehåller väldigt många som man skulle vilja kunna följa upp. Nyckeltalen är väldigt generella. Det är svårt att hitta nyckeltal som passar till kommunens arbete, kommunen har inte rådighet över alla utsläpp i kommunen, det blir svårt att ha det som mål för kommunens arbete då. Vissa kommuner jobbar med ett fåtal nyckeltal någorlunda strukturerat i en årlig hållbarhetsredovisning, tar då underlag från både Kolada och egna mätningar. Viss risk för nyckeltalsstyrning - att man börjar göra nyckeltalen till mål. Viktigt att hålla målet i sikte - vad är det vi vill uppnå egentligen? Varför jobbar vi med nyckeltalen?

Svår balans mellan politik- och tjänstemannanivå. Det är viktigare ATT vi har några politiskt tagna inriktningar än att de är helt rätt! Bristen på mål och inriktning gör att vi står och stampar, har vi en inriktning börjar man i alla fall gå. Behövs en bättre uppföljning, svårt att det inte ska bli en rädsla att man får skit om man inte lyckas uppnå de mål man satt. Svårt med tidsperspektiven - man har ett löpande arbete som ska följas upp årligen, men behöver långsiktiga mål att jobba mot också- T.ex. mål att uppnå MKN för vatten - kan sannolikt aldrig uppnås på vissa håll, men ändå har man det som mål: det blir då svårt att lägga pengar på, för man kan aldrig uppnå det...

Många delar av miljöarbete är kommunen den som ändå har STÖRST rådighet, även om vi inte heller känner att vi har rådighet, så vi måste ändå visa att vi jobbar med det. Dela upp mellan direkt och indirekt rådighet. Pedagogisk utmaning! Ofta bättre att ha tillitsbaserade inriktningsmål, inte kvantifierade mål? Risk då att det blir svårt att se om vi verkligen kommer någon vart...

Hur skulle vi vilja utveckla arbetet?

Skulle behöva struktureras upp! Svårt att vet av vilka nyckeltal som är relevanta och hur de kan kopplas till kommunala mål där vi har rådighet.

Grupp 17

Lite "fyrekantigt", få nyckeltal inom varje område

Valt några att jobba med. 15-20 totalt

Valt några inom respektive mål att jobba med, ofta mer kvalitativt och andra när det inte finns bra.

Strategier/planer/program - mer om mer vad man har rådighet över.

Jobba med målbilder - då bredare

Tittar på vägar att jobba med det.

Vi kan jobba mer med ängsmarker och även kommunicera runt det om varför.

Utveckla:

Målvärden med i Kolada, färgerna blir ibland missvisande!

Mer fördjupade o fördjupad info är bra.

Mer underlag - ex Biologisk mångfald - bara skyddad natur. Borde finnas mer ex rödlistade arter kanske.

Grupp 18

- **Vilka erfarenheter har vi av nyckeltal för miljö och hållbarhet?**

Används väl inom framförallt barn och utbildning, socialförvaltning och ekonomi.

- **Hur skulle vi vilja utveckla arbetet?**

-koppla samman dem med målnivåer.

-fler nyckeltal på kommunnivå (det saknas på vissa mål i Agenda 2030)

-jämförbarheten/kvaliteten. Att alla mäter på samma sätt

Grupp 19

- **Hur skulle vi vilja utveckla arbetet?**

Eftersläpningen är problematisk, det vore toppen med mer aktuella siffror, eftersom vi har fokus framåt

Samverkan mellan kommuner påverkar rankingen, det blir inte så entydigt den enskilda kommunens resultat som syns.

Vissa rekommenderade val funkar inte, t ex elbilar i kyla (!)

Indikatorer och exakta siffror kan ändå fungera som utgångspunkt, om man bortser från att det inte blir perfekt överensstämmelse med våra behov och resultat.

Jämföraren är visuellt och pedagogiskt väldigt lyckad, och ännu bättre sedan möjligheterna till egen analys utvecklats

Grupp X

- **Vilka erfarenheter har vi av nyckeltal för miljö och hållbarhet?**

Lite olika, vissa av oss mycket och andra lite mindre. Och även indirekt genom miljöbarometern.

Nyckeltal önskas för alla globala mål! (OBS! detta finns på Kolada)

Chat Nyckeltal

Fråga: När kommer siffror för år 2020? Olika tidpunkt för olika indikatorer?

From Kerstin Blom Bokliden SKR: Ja, så är det. Jag ber Maria utveckla det.

Fråga: Pågår samtal med SCB att få snabbare tillgång till data?

Synpunkt: Eftersom kommuner fattar beslut tidigt om kommande år så kan det vara svårt att fatta rätt beslut när data har eftersläpande.

Fråga: Sedan när är det nya nyckeltal?

From Kerstin Blom Bokliden SKR: Miljönyckeltalen publicerades i Kolada i november/december 2020.

Synpunkt: Kul med nyckeltal om solceller!

Synpunkt: Det vi och säkert fler kommuner med oss vill veta är **hur hållbara vi är, och hur väl vi lever upp till de globala målen**. Det är mot detta **snarare än mot andra kommuner** som det känns intressant att jämföra sig. Vi blir ju tyvärr inte mer hållbara av att någon annan är mindre hållbar, och vice versa. Går det kanske att istället ta fram en **standard för vad vi måste nå för att klara av agendan**, eller något sådan, vi kan jämföra oss med istället? :)

Många kommentarer instämmer med ovanstående synpunkt och betonar att målvärden är önskvärt för de olika delmålen! Det är mer intressant än att jämföra mellan kommuner. T ex ang. koldioxidutsläpp hade det varit snyggt att jämföra sin kommuns kurva med hur kurvan behöver se ut för att nå Parisavtalet. Det intressanta är att jämföra ens kommun med det mål som vi alla ska sträva åt, 1.5 graders målet. Av vikt att veta hur hållbar man är snarare än att jämföra sig med andra.)

Synpunkt: Synd att det inte finns möjlighet till detta. Önskar det funnits tid att i istället **utveckla hur vi då ska använda jämförelsen och färgkodningen för att stärka vårt arbete med globala målen**? För vi blir ju som sagt inte mer eller mindre hållbara för att vi ligger bättre eller sämre till jämfört med andra kommuner som ofta också har helt olika förutsättningar. Men tack för att ni lyfte frågan! :)

Fråga: Vad betyder det när färgen är vit under siffrorna?

From Andreas Hagnell, SKR: - **Vit bakgrund = ingen ranking görs i rött-gult-grönt, pga svårt att tolka vad som är bättre/sämre**

Synpunkt: Problemet med statistikdatabaser i allmänhet är **kvaliteten på statistiken**. I Kolada, där all möjlig statistik blandas, tycker jag att det är extra svårt att få en översikt över kvaliteten på olika sorters statistik.

Fråga: En basic Kolada-fråga: I vilken mån skiljer datakvaliteten mellan olika kommuner?

Synpunkt: Jag är mer nyfiken på att tala om **andel förnybar energi - drivmedel, el och värme** - för att tänka omställning. :)

Synpunkt: Håller med. Exempel: Målet är inte att vi ska släppa ut mindre koldioxid - utan att vi ska göra en energiomställning och ställa om energisystemet till förnybar energi.

Synpunkt: Man vill gärna ha mätbara mål för att avgöra om målet är uppnått eller inte. Men problemet är att det vi verkligen vill uppnå sällan kan mätas med ett praktiskt nyckeltal.

Synpunkt: Viktigt är att ta fram mätbara kvantitativa nyckeltal som också analyseras kvalitativt.

Synpunkt: **Gärna fler digitala möten - behöver inte vara heldagar - lättare att vara med på detta sätt!** (Flera instämmer i detta)

Tack för idag, bra presentationer och intressanta diskussioner!

Evenemang: **SKR:s Miljöstrategdag (årlig) den 14 sep**

SKR-länk:

<https://skr.se/skr/samhallsplaneringinfrastruktur/miljohalsa.457.html>